

GARANTIR UNA EDUCACIÓ INCLUSIVA, EQUITATIVA I DE QUALITAT I PROMOURE OPORTUNITATS D'APRENTATGE DURANT TOTA LA VIDA PER A TOTES I TOTS

Objectius de Desenvolupament Sostenible des d'una mirada feminista

Si desitgem treballar des del dret a l'educació de totes i tots, hem d'assegurar la incorporació de totes les nenes i joves al sistema educatiu, implementar un model de coeducació i facilitar processos per a què totes les dones comptin amb les capacitats d'alfabetització bàsica.

La coeducació neix de la **pedagogia feminista** i inclou el principi d'equivalència substituint al d'igualtat. Així, no es tracta d'educar les dones com si fossin nens o per a què les dones siguin com els homes, sinó de donar a nens i nenes una visió del món que compti amb les dones com a ciutadanes, no com a ciutadans, més enllà d'estereotips, terres enganxosos i sostres de vidre. Els valors, les actituds, els currículums i les pràctiques tenen un enfocament integral de gènere, suprimint visions androcèntriques i canviant-les per panoràmiques interculturals que integren, entre d'altres, la visió de les dones, que són la meitat de la població.

Des del feminisme i des d'un enfocament de Drets Humans amb enfocament de gènere s'advoca per la implementació del model de coeducació. **Coeducar** significa educar des de l'equitat de gènere per a què l'alumnat pugui desenvolupar-se lliurement des de la **igualtat real** sense cap tipus de condicionants i limitacions que imposa el **patriarcat**. S'educa conjuntament a nenes i nens des de les diversitats, pluralismes. La coeducació es planteja des de la presència real de les dones, no tan sols a l'aula sinó en tot allò que fa referència a l'organització i gestió del sistema educatiu i dels centres escolars.

Per a garantir la transformació a un sistema coeducatiu és necessarià l'eliminació de prejudicis, costums i pràctiques basades en la idea de la inferioritat o superioritat dels sexes o als **rols estereotipats** d'homes i dones en els que es basa el sistema patriarcal.

Què limita l'accés de les nenes i les dones a l'educació?

A l'actualitat, a tot el món, el model educatiu limita l'**autonomia de les dones**. L'exclusió a l'educació de les nenes, adolescents i joves encara és molt elevada. Existeix un nivell alt d'abandonament per **embarassos primerencs no desitjats, matrimonis forçats** i la dedicació exclusiva als rols que el sistema patriarcal ha assignat a les dones: **cuidadores de la família i de la llar**. L'anomenat treball infantil domèstic és un dels factors que històricament ha apartat les nenes de les escoles. A més, les escoles, especialment en zones rurals, són distants del lloc de residència i el camí cap a l'escola es torna un espai de vulneració per a les nenes.

En el millor dels casos, la discriminació es manifesta en l'elecció estereotipada dels estudis i en les oportunitats de feina i ingressos professionals.

On són les dones als materials educatius?

L'escola és un **espai de transmissió del sexisme i androcentrisme del sistema patriarcal**. Els llibres de text i el currículum escolar utilitzen majoritàriament un **llenguatge sexista**. El biaix de gènere als materials educatius i pedagògics limita els camps d'estudi i exclou les dones a les ciències. Les aportacions de les dones a la història, a la ciència i a la cultura no es visibilitzen als materials educatius.

A les escoles també es manifesten les **violències masclistes** i això impedeix als menors, especialment a les nenes, exercir el seu dret a una educació segura, integradora i de qualitat. Les violències masclistes a l'escola tenen les seves arrels en la **desigualtat de les relacions**

entre homes i dones, les normes socials sexistes i les pràctiques discriminatòries.

La vulnerabilitat a patir episodis de violència masclista augmenten potencialment quan s'entrecreuen altres situacions de desigualtat o de discriminació.

Què cal per a treballar des de la coeducació?

- La incorporació de models educatius no sexistes que treballin des de la coeducació.
- La revisió de les propostes pedagògiques i didàctiques amb visió androcèntrica.
- La creació i la difusió de nous materials escolars que contemplin les aportacions de les dones a la vida social i a la cultura al llarg de la història als diversos sectors. Cal construir referents de dones als materials educatius.
- El disseny de programes específics per a facilitar a les nenes, adolescents i dones l'accés a les noves tecnologies i a les professions tradicionalment considerades com masculines.

- La capacitat del professorat en matèria d'igualtat, Drets Humans de les dones i coeducació.
- Transformar el llenguatge androcentrista i sexista en un llenguatge igualitari.
- Introduir als currículums de manera obligatòria l'**educació en drets i salut sexual**.
- Desconstruir el **paradigma de l'amor romàntic** per a què les nenes i adolescents restableixin poder sobre els seus cossos i les seves vides.
- I contemplar processos d'apoderament de les nenes i les dones per guanyar **agència i poder**.

La coeducació és treballar des del reconeixement que les nenes i els nens són socialitzats de manera diferent provocant la superioritat d'allò masculí sobre allò femení, dels homes sobre les dones. L'objectiu de la coeducació es transformar la societat per a què totes les persones puguin viure en relacions d'equitat i igualtat.

Legislació Catalunya

- Estatut d'Autonomia, juny 2006.
- Llei 17/2015, del 21 juliol d'Igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei 11/2014 per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació.
- Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals.
- Pacte Nacional per a l'Educació 2006.

Legislació Marroc

- Constitució de Marroc (2011). Es consagra la igualtat entre els homes i les dones i preveu mecanismes de promoció dels drets de les dones.
- Pla Governamental de la Igualtat (PGE) (2013).
- Carta Nacional de l'Educació i de la formació (2000).
- El Pla d'Urgència 2009-2012.
- Decret núm. 1-00-202 de promulgació de la llei 06-00 sobre l'ensenyament escolar privat.

Marroc ha ratificat la CEDAW el 1993 i el 2008 va suprimir totes les reserves. Està pendent la ratificació del Protocol Facultatiu de la CEDAW.

Al Marroc, l'exclusió al procés d'alfabetització segueix sent un problema social. El 2012, un 47,6% de dones i un 25,3% dels homes no havien passat per aquest procés. Entre la població rural, aquesta problemàtica s'incrementa fins a un 64,5% de dones. Hi ha un alt índex d'abandonament escolar de les noies, sobretot a secundària i a les zones rurals. L'assumpció de les tasques de la llar, les grans distàncies insegures dels centres educatius i els costos escolars fan que les famílies, davant els rols assignats a les dones, no prioritzin l'educació de les seves filles.

La discriminació també és visible en termes d'orientació educativa i professional. Els continguts escolars, per la seva part, es caracteritzen per la persistència dels estereotips de gènere, especialment en certes disciplines. Igualment, la generalització de l'educació marroquina no s'adequa a les diversitats culturals del país, ni a les diferències entre el món rural, urbà i el nomadisme. A una gran part del professorat li manca formació especialitzada que els aportin les eines necessàries per a educar des de la coeducació i les diversitats. L'ONU ha expressat la seva preocupació per la *privatització* de l'educació al Marroc.

Realitzat per:

COOPERACIÓ

Amb el suport de:

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Més informació a: agendessexuals.wordpress.com